

Els sis 'disseccionadors' literaris de la tercera 'Anatomia': Rosa Vergés, Imma Monsó, Guillem Terribas, Jordi Puntí, Oriol Izquierdo i Lurdes Malgrat ■ M. ÀNGELS TORRES

Després de l'Any del Llibre i abans de Frankfurt 2007, la tercera dissecció a la literatura catalana fa un balanç moderadament optimista del panorama actual

La deserció dels editors

Eva Piquer
BARCELONA

Un optimisme moderat, una sensació que hi ha forat per a les editorials independents i poques, molt poques referències a l'horitzó de Frankfurt 2007, potser perquè la gent del gremi se n'ha cansat abans d'hora. Vet aquí unes conclusions apressades de la tercera *Anatomia* de la literatura catalana, una sessió clínica celebrada ahir a la tarda a la Reial Acadèmia de Medicina

amb l'objectiu de fer balanç del 2005 i aventurar alguna profecia per al 2006.

"Això semblava Disneylàndia", va dir un dels ponents, l'escriptor Jordi Puntí, en relació amb l'Any del Llibre i la Lectura, una celebració que ha marcat la vida cultural del 2005 i que "ara caldrà veure què en queda, si ha estat un aparador polític i prou o ha tingut una ressonància real", segons Puntí. Els altres *disseccionadors*, convocats per la Universitat Oberta de

Catalunya i la Institució de les Lletres Catalanes, van ser el llibreter Guillem Terribas (de la Llibreria 22 de Girona), l'editora Lurdes Malgrat (d'Arola Editors), l'escriptora Imma Monsó, el professor i crític Oriol Izquierdo i la cineasta Rosa Vergés. Els dos últims hi van participar com a membres del jurat del premi Lletra d'Or, que aquest any arriba a les 50 edicions.

Ahir no hi va haver cap sobredosi de victimitisme, però tampoc un triomfalisme

que sí que es respira entre altres professionals del sector. Dos exemples: l'editor i escriptor Emili Rosales ha definit el 2005 com "l'any dels prodigis de la literatura catalana"; i Baltasar Porcel ha constatat -arran de la concessió del Pla a Lluís Maria Todó- la "bona salut i varietat" de la literatura actual en català.

Hi devia condicionar l'escenari: un amfiteatre anatómic on temps era temps s'hi disseccionaven morts. El joc metafòric temptava a

parlar d'autòpsies i de cadàvers. El cas és que ahir els diversos diagnòstics estaven més encaminats a assenyalar els punts febles que no pas a llançar les campanyes al vol.

A diferència de la sessió de l'any passat, en què es van citar autors amb noms i cognoms i llibres concrets, en aquest cas es va tendir a generalitzar. Això sí, es va parlar del fenomen Albert Sánchez Piñol, l'escriptor actual que obre portes a la projecció exterior

de les lletres catalanes.

Els que en van sortir més malparats van ser els grans editors. Els van acusar d'haver desertat, girant l'esquena a la literatura i potenciant només les vendes fàcils i les traduccions d'èxits. "Mai com ara els editors catalans s'havien escaquejat tant", va lamentar Puntí. "El creador literari està més atrapat que mai en la maleïda dicotomia entre el llibre com a producte a vendre i el llibre com a producte literari, font de plaer,

1. La presència catalana a la Fira de Frankfurt del 2007 va sortir molt poc en el debat anatómic celebrat ahir ■ J. WOITAS/EFE
2. L'Any del Llibre, en què s'emmarquen iniciatives com el joc "Què llegeixes?", ha estat un bon aparador, però caldrà veure què en queda ■ J. GARCIA

reflexió i experimentació", opina Imma Monsó. Segons ella, la cosa ha empitjorat durant el 2005. Denuncia que els editors es dediquen a fer una "persecució patètica" dels autors perquè s'aboquin a perpetuar les perversions del sistema i es deixin engolir per la voracitat creixent del mercat. Monsó va recordar que el 2005 va morir Jesús Moncada, un autor que "sempre va preservar la llibertat del creador per damunt de tot".

Menys compromís

"La concentració empresarial de la darrera dècada ha anat reduint el compromís cultural de bona part dels editors. Ara, a més, gairebé ha fet desaparèixer els segells catalans, o la mirada catalana dels segells editorials del país", observa Oriol Izquierdo. Però aquest distanciament ha tingut un efecte positiu: "S'han obert algunes esclletxes on s'aferrin petits segells editorials, sovint territorialment excèntrics".

La concentració empresarial ha permès que s'obriren noves esclletxes on s'aferrin els petits segells independents

En paraules de Puntí, "potser és un signe de naturalitat cultural que les grans editorials es guin sobretot per qüestions comercials i no patriòtiques, i que els petits editors siguin els que busquen el risc i aposten per la literatura".

L'editora Lurdes Malgrat escombra cap a casa: "És ben difícil, per no dir gairebé inexistent, la presència a Barcelona de literatura que s'edita fora de Barcelona, i cal dir que aquestes editorials mitjanes i petites situades en altres ciutats fan aportacions de vegades molt més interessants a la literatura catalana que els grans grups editorials ubicats a Barcelona, que són sobretot comercials". L'editora també va insistir ahir en "la manipulació que pateixen la literatura i els premis literaris".

El llibreter Guillem Terribas creu que el 2005 ha estat un bon any. "Tot i que a Girona no hem entrat de ple en la moguda de l'Any del Llibre, ens n'hem sortit".

La 22 ha augmentat un 8 per cent les vendes respecte al 2004, una xifra que ja voldrien els empresaris de cinema: les sales gironines han perdut 800.000 visites d'espectadors. "S'edita molt i als llibreters ens costa triar quins llibres posem a primera línia: ni que només en llegíssim les contracobertes, ja són 2.000 pàgines mensuals". Terribas ha notat un interès en alça per la novel·la històrica, els manuals d'autoajuda, l'assaig *light* i els llibres oportunistes. Puntí li va recriminar ahir al migdia, en un dinar amb tots els ponents, que entre les obres finalistes del premi Llibreter 2005 no n'hi hagués cap en català.

Oriol Izquierdo va expressar alguns desitjos de futur: "Que l'excel·lència literària deixi de ser confosa amb l'ambició personal, insaciabile, injustificable". Només li faltava afegir l'adjectiu *imparable*. ■